

Bygdelista i Austrheim
v/Jan Erik Espelid
Reshamrane 7
5943 Austrheim

3. august 2022

Norconsult AS v/Arne Kringlen
Postboks 514
6803 Førde

Fråsegn til planprogram for Øksnesmarka

Primært

Kommuneplanarbeidet med næringsområdet N18 i Øksnesmarka synte eit usedvanleg høgt konfliktnivå. Det var bakgrunnen for at kommunedirektøren ved 1. gongs offentleg ettersyn i 2016 gjorde framlegg om å gjera N18 om til LNF (+7 i KU) og at Multiconsult ved 2. og 3. gongs offentleg ettersyn vurderte N18 til høvesvis ÷8 og ÷7 i KU. Verknadene av næringsområdet vart vurdert som særleg negative for naturmangfald og friluftsliv.

Bygdelista i Austrheim støttar seg på kommunen (Multiconsult) si eiga KU og dei kritiske innspela til kommuneplanen sin arealdel (KPA) som har kome m.a. frå Statsforvaltaren, Hordaland fylkeskommune, Forum for natur og friluftsliv, Naturvernforbundet, Bergen og Hordaland Turlag og velforeiningar, Folkehelsekoordinatoren, Landbruksfagrådet og Landbrukskvinnelaget i Austrheim når vi bed om at reguleringsarbeidet med N18 vert stansa og avslutta.

I staden vil Bygdelista arbeida for at N18 vert omgjort til LNF slik kommunedirektøren og eit breitt fagmiljø ønskte i 2016 og slik Bygdelista gjekk til val på i 2019 og har programfesta. Det er samla inn om lag 700 underskrifter mot utbygging av Øksnesmarka.

Subsidiært

Rekkjefølgjekrav

Føremålet med planarbeidet er uklart formulert og utan konkrete utbyggingstiltak.

Bygdelista krev at utbygging av N18 inkl. tilførselsvegen ikkje vert sett i gong før tiltaksretta utgreiingar er gjort gjennom konsesjonshandsaming og at dette kjem tydeleg fram som **rekkjefølgjekrav** i planprogrammet.

For den fylkeskommunale vegen mellom Øksneskrysset og Dyrneskrysset må det vera eit minstekrav med to køyrefelt, sykkelveg/portau og veglys før det vert opna for utbygging av tilførselsveg og næring i N18. Dette rekkjefølgjekravet vil auka trafikktryggleiken monaleg.

Statleg planretningsline for samordna planlegging

Statlege planretningsliner for samordna bustad-, areal- og transportplanlegging understrekar at «klare grenser mellom utbygde område og landbruks-, natur- og friluftsområde er viktig. Naturinngrepa bør samlast mest mogleg».

Austrheim kommune har tilrettelagt store industriområde i nærleiken av Mongstad der fortetting av industri er mogleg. Her finst det teknisk infrastruktur som ikkje er tilgjengeleg i Øksnesmarka. I

planprogrammet og planen må det leggjast opp til ein brei diskusjon av denne problemstillinga. Kommunen er liten. Å regulera nye 500 daa i eit inngrepsfritt naturområde til industri og vegtilførsle vil etter vårt syn vera i strid med føremålet i den statlege retningslina, ikkje minst fordi tankane om landbasert oppdrett står fram som lite realistiske.

Kartlegging og vurdering av naturmangfald

N18, som ligg i den mest urørte delen av Øksnesmarka med ein flik av INON, er lite undersøkt. T.d. er kystlynghei, kystnedbørsmyr og våtmarksområde og dei artane som har leveområde sitt i desse naturtypene, lite kartlagde.

Planprogrammet må difor leggja vekt på særleg grundige undersøkingar i tiltaksområdet N18 slik at den samla belastninga for heile Øksnesmarka inkl. influensområdet vert vurdert heilskapleg.

Kartleggingsplan for tiltaks- og influensområdet inkl. tema må koma klart fram i planprogrammet. Om det ikkje er gjennomført to fullgode sommarkartleggingar gjennom 15 månader, bed vi om at endeleg vedtak av reguleringsplan og KU vert utsett til tidlegast hausten 2023.

Kommunen har under utarbeiding *kommunedelplan for naturmangfald*. Planen vil gje føringar for kva inngrep som kan akseptast i område med trua naturtypar og artar. Bygdelista vil be om at planarbeidet og planen vert innarbeidd i planprogrammet og drøftingane i reguleringsplanen.

Klimarekneskap

Det er positivt at omdisponering av myr og våtmarksområde er tatt med i utgreiingsprogrammet. Bygdelista vil be om at slik omdisponering inngår i ein **klimarekneskap** for tiltaket og vert vurdert i høve til klimaplanane for Austrheim kommune og Vestland.

Klimarekneskapen må dessutan inkludera omdisponering av kystlynghei og utslepp frå anleggsmaskinar, transport, bygningsmateriell og energibruk.

Konflikt med oppdrettsanlegg i Åråsvågen

Naboskapen til oppdrettsanlegget i Åråsvågen må få stor merksemd i planprogrammet og planen. Oppdrettsanlegg på land vert løfta fram som kanskje det mest aktuelle tiltaket i N18. Avstanden til det sjøbaserte anlegget 1,3 km nordvestover i Åråsvågen er likevel så kort at faren for overføring av sjukdom er til stades.

Anlegget har hatt ILA og ligg i nedkjempingssone for denne svært smittsame sjukdommen. Dessutan er det problemstillingar knytte til lakselus. Nordhordland ligg i raudt produksjonsområde, noko som tyder at oppdrettsvolumet skal ned.

Avstanden mellom eit potensielt landanlegg i Øksnesmarka og det etablerte anlegget i Åråsvågen er slik Bygdelista forstår det, langt under minstekrava til Mattilsynet, i utgangspunktet 5 km. Dermed står landbasert oppdrett i N18 fram som urealistisk fordi det er lite sannsynleg at fiskerimyndigheitene vil sanera det sjøbaserte anlegget i Åråsvågen.

Støy

Støy må få høgste prioritering i utgreiingsprogrammet fordi anleggsfasen med utsprenging, steinknusing og transport kan bli langvarig og sjølv hovudføremålet. Planar for vidare drift er lite konkret og til dels urealistiske. Kommunen kan difor enda opp med eit tradisjonelt steinbrot.

Planprogrammet opnar for **støyutgreiing som eigen rapport**. Bygdelista meiner det er heilt naudsynt. Rapporten må vurdere konsekvensane i heile influensområdet inkl. for dei som bur langs dei kommunale vegane som fører inn mot tiltaksområdet.

Friluftsliv

Saman med naturmangfald er friluftsliv det viktigaste temaet i planen og må difor få stor merksemd i utgreiingsprogrammet. I friluftslivkartlegginga til Austrheim kommune er Øksnesmarka verdsett til «svært viktig friluftsområde».

Ei utbygging av N18 vil føra til at dei fleste verdiane knytte til friluftsliv i Øksnesmarka og Åråsvågen vert øydelagde, både i tiltaksområdet og i influensområdet. Sidan store delar av landskapet er ope med vidt utsyn mot tiltaksområdet og havet utanfor, vil influensområdet vera stort både i høve landskapsoppleving og støy.

Økonomiske konsekvensar for kommunen

Dette svært viktige temaet manglar konkretisering i planprogrammet. Bygdelista vil be om at følgjande punkt vert konkretiserte:

- I føremålet med planarbeidet vert det sagt at «utgreiing av aktuelle utbyggingstiltak pågår». Kva aktuelle utbyggingstiltak er det snakk om? Kor langt har desse utgreiingane kome?
- Sett i høve til potensielle konflikhtar med oppdrettsanlegget 1,3 km nordvestover i Åråsvågen, manglande infrastruktur (vatn og straum) og fråverande investorar (kan det sjå ut som), kor realistisk er det med landbasert fiskeoppdrett i tiltaksområdet?
- Kor mykje av investeringane i infrastruktur er det tenkt at kommunen skal finansiera?
- Kor mange arbeidsplassar er stipulert? Kva type arbeidskraft er det snakk om? Vil denne arbeidskrafta vera lokalt rekruttert?

Samla belastning og arealnøytralitet

Dette temaet vert ikkje nemnt i forslag til utgreiingsprogram, men må etter Bygdelista sitt syn få overordna vekt i KU, ikkje minst i høve naturmangfald og friluftsliv.

Av storleik er Austrheim ein liten kommune. Eit arealbeslag på 500 daa vil derfor ha negative konsekvensar for landskap, naturmangfald, klima, friluftsliv, kulturminne, folkehelse og landbruk og fiske i **heile** kommunen.

Planen bør leggja opp til **arealnøytralitet**, dvs. at der areal som kystlynghei, naturbeitemark og kystmyr vert omdisponert til utbyggingsføremål, bør tilsvarande areal restaurerast og/eller tilbakeførast andre stader i kommunen. Det kan m.a. skje rundt Mongstad der store område med kystmyr og kystlynghei er planlagd bygde ned.

Framdriftsplanen

Planlagt framdrift slik ho vert skissert i planprogrammet, er lite realistisk og slik Bygdelista ser det, heller ikkje fagleg forsvarleg.

Utgreiingsprogrammet krev omfattande undersøkingar og vurderingar. Det gjeld i sær for temaet naturmangfald der Statsforvaltaren og Austrheim kommune har stilt strenge krav til kartlegging i marka. Det er ikkje tilstrekkeleg å vera «basert på tilgjengeleg data for kartlagde naturverdiar i området» slik det står i planen så lenge tiltakshavar ikkje har gjort egne undersøkingar.

Slik kartlegging bør skje over to år, i alle fall eitt år og tre månadar slik at to somrar vert dekte. Vi kan ikkje sjå at tidsramma legg opp til det. Bygdelista vil difor be om vedtak i kommunestyret tidlegast hausten 2023, ikkje februar 2023.

Bygdelista vil i tillegg be om at det vert lagt inn minst eitt **folkemøte** der tiltakshavar og kommunen informerer om planen og det vert høve til spørsmål og kommentarar.

Jan Erik Espelid
gruppeleiar
Bygdelista i Austrheim